

ATÖLYE BİLGİSİ

SOLUNUM SİSTEMİ

- Besinlerin oksijen yardımıyla parçalanarak enerji elde edilmesine **solunum** denir. Dış ortamdan oksijenin alınması ve vücutta oluşan karbondioksitin vücuttan atılmasını **sağlayan solunum sistemi**dir.
- Hücrelerde enerji mitokondride üretilir.
- Enerji besin ve oksijen kullanımı ile sağlanır.
- Besin + Oksijen** → Karbondioksit + Enerji

Solunum Sistemi Organları

- Burun:** Kemik ve kıkırdaktan oluşur. İçinde hava-yı süzen burun kolları bulunur. Burun boşluğunda mukus ve çok miktarda kılcal damar bulunur.
- Yutak:** Ağız ve burun boşluğunun birleştiği yerdir.
- Gırtlak:** Yutağın soluk borusuna bağlandığı kisimdır.
- Soluk borusu:** Boru şeklinde ve esnekdir. Üzerinde kıkırdak halkalar bulunur. Mukus salgısı ile toz zerrecekleri ve mikropları tutar.

Soluk borusu akciğere girerken **bronşlara** ayrılr. Akciğer içinde ise daha ince kanallar halinde **bronşçıklara** ayrılr. Uçlarında hava kesecikleri (alveol) bulunur.

- Akciğerler:** Süngerimsi yapıdadır. Göğüs boşluğunda yer alır. Tabanı diaframın üzerindeür. Solunum gazlarının yer değişmesi alveollerde gerçekleşir.

Soluk Alıp Verme Olayı

Soluk alma

- Diafram ve kaburga kasları kasılır.
- Göğüs boşluğu genişler ve basınç düşer.
- Oksijeni bol hava akciğere dolar

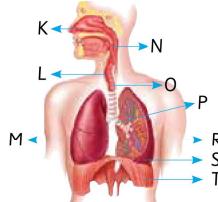
Soluk verme

- Diafram ve kaburga kasları gevşer.
- Göğüs boşluğu küçülür ve basınç artar.
- Karbondioksitte zengin hava dışarı atılır.

Solunum Sisteminin Sağlığı

- Hava kirliliği, sigara, alkol, kimyasal maddelein solunumla ile bronşit, zatürre, akciğer kanseri, verem, astım, nezle, grip, laranjit, faranjit gibi solunum sistemi hastalıkları olusabilir.

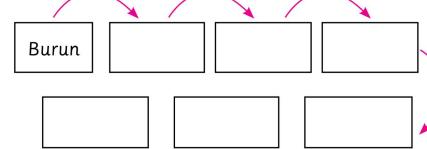
1.

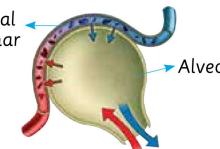
Aşağıda solunum organları ile ilgili bazı özellikler tanımlanmıştır. Tanımların karşısına ilgili organı gösteren harfleri yazınız.

- Üç kısımlarına alveollerin bağlı olduğu yapıdır:
- 3 parçalıdır. Diğerine göre biraz daha büyütür:
- İçi nemlidir. Toz ve mikropları tutar. Akciğere hava giriş çıkışını sağlar:
- Solunum ve koku alma organıdır:
- Solunum ve sindirim olayında kullanılan ortak bir yapıdır:
- Ses tellerinin de bulunduğu kısımdır:
- Kaburga kasları ile birlikte akciğerlerin hacminin değişmesini sağlar:
- 2 lobtan ibarettir. Süngerimsi bir yapısı vardır:
- Bronş olarak adlandırılır:

2. Havanın solunum sisteminde izlediği yolu sırasıyla kutucuklara yazınız.

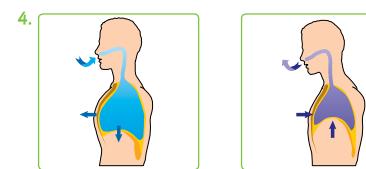

3.

Alveoller ve kılcal damarlar arasındaki gaz alış-verışı nasıl gerçekleşir? Açıklayınız.

Akıllı Fen Bilimleri Atölyem

I

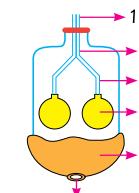
II

Yukarıdaki şekillerle ilgili olarak verilen özelliklere " " koyarak işaretleyiniz.

Özellikler	I	II
Diyafram gevşeyerek yukarı doğru kubbeleştir.		
Kaburgalar arası kaslar kasılır.		
Göğüs kafesi daralar.		
Diyafram kasılarak düzleşir.		
Göğüs kafesi genişler.		
Akciğerlerin iç basıncı düşer.		
Karbondioksitte zengin hava vücut dışına atılır.		
Oksijen kana, karbondioksit hava keseciklerine geçer.		
Akciğer küçülür, iç basıncı artar.		

7. Bir sporcunun koşmaya başlamasıyla birlikte,
- Solunum hızı neden artar?
 - Hücrelerdeki karbondioksit miktarı değişimi nasıl olur? Açıklayınız.
 - Kalp neden daha hızlı çarpar?

8. Aşağıdaki şekilde solunum sistemi modellenmiştir.

- a. Şekildeki 1, 2, 3, 4 ve 5 numaralı kısımlar solunum sistemindeki hangi yapıları temsil etmektedir? Karşılırlarına yazınız.

- 1 →
2 →
3 →
4 →
5 →

- b. Balon uç kısmından aşağı doğru çekildiğinde 4 numaralı kısımlarda iç basınç ve hacim yönünden nasıl bir değişim olur?

- İç basınç** →
Hacim →

5.

Sol akciğerin sağ akciğere göre küçük olmasının sebebini açıklayınız.

6. Ağız yerine burunla solunum yapmanın yararıları nelerdir? Açıklayınız.

9. Aşağıda özellikleri belirtilen solunum hastalıklarını yazınız. (Bronşit, Gırtlak kanseri, Verem, Nezle, Grip, Astım, Zatürre, Faranjit)

Özellikler	Hastalık adı
Bazı bakteriler etkisiyle bronşçıkların iltihaplanmasıdır.	
Bir virüs türünün neden olduğu üst solunum yolu hastalığıdır.	
Solunum yollarında mikrobi olmayan iltihaplanmalar nedeniyle oluşan nefes daralmasıdır.	
Akciğer dokusunun iltihaplanmasıdır. Bakteri veya çeşitli mikroorganizmalar etkisiyle oluşabilir.	
Gırtlığın herhangi bir bölgesinde kontrollsüz hücre bölünmesi sonucunda kitle oluşumudur.	

ATÖLYE BİLGİSİ

SOLUNUM SİSTEMİ

- Besinlerin oksijen yardımıyla parçalanarak enerji elde edilmesine **solunum** denir. Dış ortamdan oksijenin alınması ve vücutta oluşan karbondioksitin vücuttan atılmasını **sağlayan solunum sistemi**dir.
- Hücrelerde enerji mitokondride üretilir.
- Enerji besin ve oksijen kullanımı ile sağlanır.
- Besin + Oksijen** → Karbondioksit + Enerji

Solunum Sistemi Organları

- Burun:** Kemik ve kıkırdaktan oluşur. İçinde hava-yı süzen burun kolları bulunur. Burun boşluğunda mukus ve çok miktarda kılcal damar bulunur.
- Yutak:** Ağız ve burun boşluğunun birleştiği yeridir.
- Gırtlak:** Yutağın soluk borusuna bağlandığı kısimdır.
- Soluk borusu:** Boru şeklinde ve esnekdir. Üzerinde kıkırdak halkalar bulunur. Mukus salgısı ile toz zerrecekleri ve mikropları tutar.

Soluk borusu akciğere girerken **bronşlara** ayrılr. Akciğer içinde ise daha ince kanallar halinde **bronşuklara** ayrılr. Uçlarında hava kesecikleri (alveol) bulunur.

- Akciğerler:** Süngerimsi yapıdadır. Göğüs boşluğunda yer alır. Tabanı diaframın üzerindeür. Solunum gazlarının yer değişmesi alveollerde gerçekleşir.

Soluk Alıp Verme Olayı

Soluk alma

- Diafram ve kaburga kasları kasılır.
- Göğüs boşluğu genişler ve basınç düşer.
- Oksijeni bol hava akciğere dolar

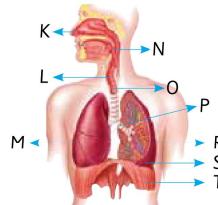
Soluk verme

- Diafram ve kaburga kasları gevşer.
- Göğüs boşluğu küçülür ve basınç artar.
- Karbondioksitte zengin hava dışarı atılır.

Solunum Sisteminin Sağlığı

- Hava kirliliği, sigara, alkol, kimyasal maddelein solunması ile bronşit, zatürre, akciğer kanseri, verem, astım, nezle, grip, laranjit, faranjit gibi solunum sistemi hastalıkları olusabilir.

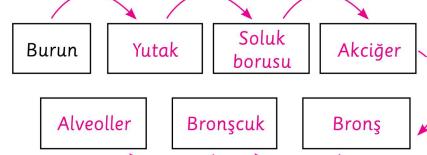
1.

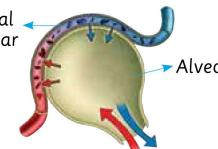
Aşağıda solunum organları ile ilgili bazı özellikler tanımlanmıştır. Tanımların karşısına ilgili organı gösteren harfleri yazınız.

- Üç kısımlarına alveollerin bağlı olduğu yapıdır: **R**
- 3 parçalıdır. Diğerine göre biraz daha büyütür: **M**
- İçi nemlidir. Toz ve mikropları tutar. Akciğere hava giriş çıkışını sağlar: **O**
- Solunum ve koku alma organıdır: **K**
- Solunum ve sindirim olayında kullanılan ortak bir yapıdır: **N**
- Ses tellerinin de bulunduğu kısımdır: **L**
- Kaburga kasları ile birlikte akciğerlerin hacminin değişmesini sağlar: **T**
- 2 loptan ibarettir. Süngerimsi bir yapısı vardır: **P**
- Bronş olarak adlandırılır: **S**

2. Havanın solunum sisteminde izlediği yolu sırasıyla kutucuklara yazınız.

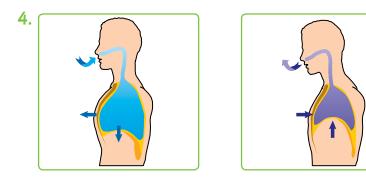

3.

Alveoller ve kılcal damarlar arasındaki gaz alış-verişini nasıl gerçekleştir? Açıklayınız.

Alveoller çok ince bir çepere sahiptir. Kılcal damarlarda ince bir yüzeye sahiptir. Bu nedenle gaz molekülleri kolayca bu yüzeylerden geçebilir.

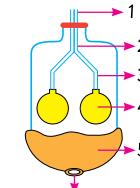

Yukarıdaki şekillerde ilgili olarak verilen özelliklere "X" koyarak işaretleyiniz.

Özellikler	I	II
Diyafram gevşeyerek yukarı doğru kubbeleşir.		X
Kaburgalar arası kaslar kasılır.	X	
Göğüs kafesi daralar.		X
Diyafram kasılarak düzleşir.	X	
Göğüs kafesi genişler.	X	
Akciğerlerin iç basıncı düşer.	X	
Karbondioksitte zengin hava vücut dışına atılır.		X
Oksijen kana, karbondioksit hava keseciklerine geçer.	X	
Akciğer küçülür, iç basıncı artar.		X

- Bir sporcunun koşmaya başlamasıyla birlikte,
 - Solunum hızı neden artar?
 - Hücrelerdeki karbondioksit miktarı değişimi nasıl olur? Açıklayınız.
 - Kalp neden daha hızlı çarpar?
- Solunum hızı artar.
- Hücredeki karbondioksit miktarı artar.

- Aşağıdaki şekilde solunum sistemi modellenmiştir.

- Şekildeki 1, 2, 3, 4 ve 5 numaralı kısımlar solunum sistemindeki hangi yapıları temsil etmektedir? Karşılıklarına yazınız.

- Burun
- Soluk borusu
- Bronşlar
- Akciğer
- Diyafram

- Balon uç kısmından aşağı doğru çekildiğinde 4 numaralı kısımlarda iç basınç ve hacim yönünden nasıl bir değişim olur?

- İç basınç** → **azalır**
Hacim → **artar**

- Aşağıda özellikleri belirtilen solunum hastalıklarını yazınız. (Bronşit, Gırtlak kanseri, Verem, Nezle, Grip, Astım, Zatürre, Faranjit)

Sol akciğerin sağ akciğere göre küçük olmasının sebebini açıklayınız.

Sol akciğerin olduğu bölümde kalbin olmasıdır.

- Ağız yerine burunla solunum yapmanın yararları nelerdir? Açıklayınız.

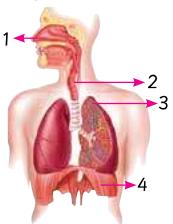
Bu sayede tozlar filtrelenir. Hava, ıstıtolup, nemlendirilmiş olur.

Özellikler	Hastalık adı
Bazı bakteriler etkisiyle bronşukların iltihaplanmasıdır.	Bronşit
Bir virüs türünün neden olduğu üst solunum yolu hastalığıdır.	Nezle - grip faranjit
Solunum yollarında mikrobi olmayan iltihaplanmalar nedeniyle oluşan nefes daralmasıdır.	Astım
Akciğer dokusunun iltihaplanmasıdır. Bakteri veya çeşitli mikroorganizmalar etkisiyle oluşabilir.	Zatürre
Gırtlığın herhangi bir bölgesinde kontrollsüz hücre bölünmesi sonucunda kitle oluşumudur.	Gırtlak kanseri

Solunum Sistemi

Test - 7

1. Solunum sistemine ait bazı organlar aşağıdaki şekilde üzerinde gösterilmiştir.

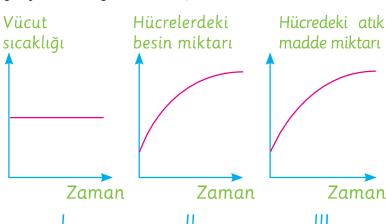
Şekildeki numaralandırılmış organların görevleriyle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlışdır?

- A) 1 → Hava istilir, nemlendirilir.
 B) 2 → Bademcikler bazı mikropları yok eder.
 C) 3 → Yapılarındaki alveollerle gaz değişimini sağlar.
 D) 4 → Göğüs boşluğunun hacminin değişmesini sağlar.

2. Solunum sisteminin görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Kandaki karbondioksitin vücuttan atılmasını sağlar.
 B) Hücrelerin oksijen ihtiyacını karşılar.
 C) Karbondioksitle beraber su buharı atar.
 D) Kan hücrelerinin üretilmesini sağlar.

3. Bisiklet koşusuna katılan bir yarışçının vücudunda zamanla oluşan bazı değişimler aşağıdaki grafiklerde gösterilmiştir.

Buna göre, verilen grafiklerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
 B) II ve III
 C) I ve III
 D) I, II, ve III

4. Aşağıda solunumla ilgili bazı organlar verilmiştir.

- I. Gırtlak
 II. Yutak
 III. Diafram
 IV. Soluk borusu

Yukarıdaki organlardan hangilerinin yapısında kıkırdak bulunmaz?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) II ve III
 D) III ve IV

5. Aşağıda bir grup öğrenci tarafından soluk alma olayı ile ilgili bir tablo oluşturulmuştur.

	Akciğer hacmi	Diafram kası	Kaburgalar arası kaslar	Göğüs boşluğu
1	Azalır	Kasılır	Gevşer	Azalır
2	Artar	Gevşer	Kasılır	Artar
3	Artar	Kasılır	Kasılır	Artar
4	Azalır	Gevşer	Kasılır	Artar

Tablodaki hangi satırda hata yapılmamıştır?

- A) 1
 B) 2
 C) 3
 D) 4

6. Burnun iç yüzeyinde çok sayıda kılcal kan damarı bulunur.

Bu durumla ilgili olarak, solunum olayında sağlanan yarar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Havanın nemlendirilmesi
 B) Havanın süzülmesi
 C) Havanın ıstılması
 D) Havanın mikroorganizmalardan temizlenmesi

7. I. Bronş
 II. Yutak
 III. Gırtlak
 IV. Soluk borusu
 V. Alveol

Soluk alma sırasında burundan giren hava yukarıdaki yapılardan hangi sırayla gerçek kana ulaşır?

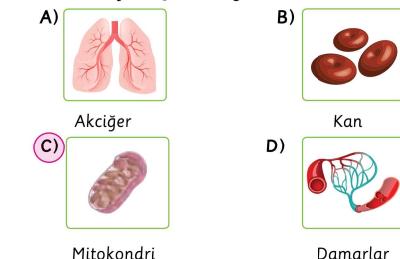
- A) II - III - IV - I - V
 B) I - II - III - V - IV
 C) V - II - III - IV - I
 D) II - III - I - IV - V

8. Akciğerlerin yapısındaki alveoller,

- I. Oksijenin kılcal damarlara geçmesi
 II. Havanan nemlendirilmesi
 III. Kandaki karbondioksitin akciğerlere geçmesi olaylarından hangilerinin gerçekleşmesini sağlar?

- A) Yalnız I
 B) I ve III
 C) II ve III
 D) I, II ve III

9. Kana geçen oksijen molekülleri aşağıdaki yapılardan hangisinde besin molekülleri ile birleşerek enerji oluşumu sağlanır?

10. Aşağıdaki grafikte bir insanın gün içinde solunumla aldığı oksijen miktarı gösterilmiştir.

Buna göre, I, II, III ve IV zaman aralıklarında oksijen miktarının değişimine neden olabilecek olaylar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

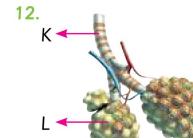
- I II III IV
 A) Dinlenme Uyku Yürüme Koşma
 B) Uyku Koşma Dinlenme Yürüme
 C) Koşma Dinlenme Yürüme Uyku
 D) Uyku Yürüme Dinlenme Koşma

11. Akciğerlerdeki solunum olayının bir aşaması şekilde gösterilmiştir. Şekilde gösterilen olayın gerçekleşmesi sırasında;

- I. Göğüs kafesinin genişlemesi
 II. Akciğer iç basının artması
 III. Kaburga kaslarının gevşemesi

- durumlarından hangileri oluşur?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) II ve III
 D) III ve IV

Yandaş şekilde solunum sistemine ait bir yapı gösterilmiştir. Şekildeki yapı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) K, bronşuktur.
 B) L, gaz alışverişinin gerçekleştiği kısımdır.
 C) Bu yapı ile havanın temizlenmesi sağlanır.
 D) Kana oksijen geçişinin gerçekleştiği yapıdır.

13. Solunum olayı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) İstemcisiz gerçekleşen bir olaydır.
 B) Heyecan ve korku halinde solunum hızı artar.
 C) Soluk alma ile kandaki oksijen oranı azalır.
 D) Solunumla alınan oksijen, hücredeki enerji üretiminde kullanılır.

14. Solunum sisteminin görevleri ile ilgili olarak;

- Besin maddelerini parçalamak.
 ■ Vücutun enerji ihtiyacını karşılamak.
 ▲ Karbondioksidi dışarı atmak.

Yukarıdaki hangi bilgiler doğrudur?

- A) ● ■
 B) ■ ▲
 C) ● ▲
 D) ● ■ ▲

15. I. Diafram kası gevşer
 II. Akciğerin hacmi artar

- III. Kaburga kasları kasılır

- IV. Akciğerin iç basıncı artar

Yukarıdaki soluk alma / soluk verme olayları sırasında gerçekleşen olaylar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Soluk alma Soluk verme

- A) I II - III - IV
 B) I - IV II - III
 C) II - III - IV I
 D) II - III I - IV

16. Bronşuk Soluk borusu Alveol Kilcal damarlar
 1 2 3 4
- Yukarıdakilerden hangisi akciğerlerin yapısında bulunmaz?

- A) Bronşuk
 B) Soluk borusu
 C) Alveol
 D) Kilcal damarlar